

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'de son yıllarda giderek yoğunlaşan intiharlar ve şüpheli ölümler, artık yalnızca adli süreçlerin konusu olarak ele alınabilecek vakalar olmaktan çıkmış; yaşam hakkının korunmasına ilişkin kamusal yükümlülüklerin sistematik biçimde aşıldığını gösteren yapısal bir toplumsal kırılmaya dönüşmüştür. Bir toplumda yaşamdan kopuşların belirli bir coğrafyada, belirli toplumsal kesimlerde ve giderek sıklaşan aralıklarla tekrarlanması, bireysel iradeye indirgenemeyecek kadar siyasal, ekonomik ve sosyal bir gerçekliğe işaret etmektedir. Buna karşın iktidar, Hakkâri'de giderek derinleşen bu tablo karşısında yaşamı önceleyen koruyucu sosyal politikalar geliştirmek yerine, her ölümün ardından yalnızca adli ve idari prosedürlerle sınırlı bir yaklaşımı sürdürmektedir.

2026 yılı boyunca Hakkâri'de yaşanan intiharlar ve şüpheli ölümler, yaşam hakkının korunmasına ilişkin kamu otoritelerinin önleyici kapasitesinin sorgulanmasını zorunlu kılmaktadır. Ocak ayında Hakkâri Merkez Biçer Mahallesi, Şemdinli ve Durankaya'da yaşanan intiharlar; 18 Şubat'ta Yüksekova'da 23 yaşındaki F.G., 24 Şubat'ta Üzümlü Köyü Derav Mahallesi'nde 19 yaşındaki H.K., 28 Şubat'ta Çavuşlu Köyü'nde beş çocuk annesi bir kadın, 8 Mayıs'ta Berçelan Mahallesi'nde 17 yaşındaki A.Z., 5 Haziran'da Yüksekova'da 22 yaşındaki Ö.K. ve 8 Haziran'da Bağlar Mahallesi AFAD Konutları'nda yaşayan beş çocuk annesi H.Ç.'nin yaşamını yitirmesi, Hakkâri'de ölümün giderek olağanlaştırıldığı bir kamusal atmosferin oluştuğunu göstermektedir. Özellikle şüpheli ölüm niteliği taşıyan dosyalarda etkin soruşturma yükümlülüğüne ilişkin tartışmaların giderilememesi, toplumdaki adalet duygusunu zedelemekte ve cezasızlık algısını güçlendirmektedir.

15 Temmuz 2026 tarihinde Çukurca ilçesine bağlı Üzümlü Köyü'nde yaşayan 70 yaşındaki Reşit Kaya'nın Zap Suyu'nda yaşamını yitirmiş halde bulunması, kamuoyuna yansıyan bilgilere göre psikolojik ve sağlık sorunları yaşadığı yönündeki iddialarla birlikte değerlendirildiğinde, yaşlı yurttaşların ruh sağlığı ve sosyal destek mekanizmalarına erişiminin de ayrıca sorgulanmasını gerektirmektedir. Aynı gün Van'ın İpekyolu ilçesinde boş arazide yaşamını yitirmiş halde bulunan ve Hakkâri'nin Geçitli (Peyanıs) Köyü nüfusuna kayıtlı olduğu belirlenen 27 yaşındaki Reber Ertunç'un ölüm nedenine ilişkin adli sürecin devam ediyor olması ise, şüpheli ölümlerin bütün yönleriyle, etkin, bağımsız ve şeffaf biçimde soruşturulmasının yaşamsal önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Gençlerin geleceksizliğe, kadınların çok yönlü eşitsizliklere, yaşlı yurttaşların yalnızlaşmaya, emekçilerin yoksulluğa ve toplumun tamamının kamusal güvencesizliğe mahkûm edildiği koşullarda yaşam hakkı yalnızca hukuki değil, aynı zamanda sosyal ve siyasal bir güvence meselesidir.

Hakkâri'de giderek ağırlaşan bu ölüm döngüsü karşısında iktidarın hâlâ kente özgü bütüncül bir intiharı önleme stratejisi, ruh sağlığı eylem planı ve koruyucu sosyal politika programı ortaya koymamış olması, Anayasa'nın devlete yüklediği yaşam hakkını koruma yönündeki pozitif yükümlülükle bağdaşmamaktadır. Hakkâri'de artık soruşturulması gereken yalnızca tek tek ölüm dosyaları değil, bu ölümleri yeniden ve yeniden üreten kamusal ihmal düzenidir. Yaşamı önceleyen, koruyucu ve önleyici kamu politikalarının ivedilikle hayata geçirilmesi, yaşam hakkının korunmasının ve devletin anayasal sorumluluğunun kaçınılmaz gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri'de son on yılda intihar ve intihar girişimlerine ilişkin epidemiyolojik değerlendirme yapılmış mıdır?
2. Hakkâri'de ruh sağlığı hizmetlerine erişimin yetersizliği ile intihar vakaları arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik herhangi bir bilimsel çalışma yürütülmüş müdür?
3. İl genelinde görev yapan psikiyatrist, psikolog ve toplum ruh sağlığı personeli sayısı, Bakanlığınızın öngördüğü standartları karşılamakta mıdır?
4. Hakkâri'de intihar riski taşıyan yurttaşların erken tespit edilmesine yönelik aile hekimliği sistemi içerisinde herhangi bir tarama veya yönlendirme modeli uygulanmakta mıdır?
5. Son on yılda Hakkâri'de intihar girişimi nedeniyle sağlık kuruluşlarına başvuran yurttaşların ne kadarı uzun süreli psikososyal izleme programına alınmıştır?
6. Ruh sağlığı hizmetlerinin özellikle kırsal yerleşimlerde erişilebilir hale getirilmesi amacıyla yeni bir yatırım planlaması yapılmakta mıdır?
7. Reşit Kaya olayında gündeme gelen yaşlı yurttaşların ruh sağlığı hizmetlerine erişimi konusunda Bakanlığınız herhangi bir değerlendirme yapmış mıdır?
8. Hakkâri için özel bir "İntiharı Önleme İl Eylem Planı" hazırlanması planlanmakta mıdır?
9. Bakanlığınız, Hakkâri'de giderek artan yaşamdan kopuş vakalarını halk sağlığı açısından öncelikli risk alanı olarak değerlendirmekte midir?
10. Yaşam hakkının korunmasını esas alan toplum temelli ruh sağlığı hizmetlerinin güçlendirilmesine yönelik hangi somut adımlar atılacaktır?